

راهنمای

مجموعه دروس آداب پزشکی

ویژه دانشجویان پزشکی ورودی مهرماه ۱۳۹۶ به بعد

ارائه در نیمسال اول تا چهارم مقطع علوم پایه

بازنگری ۱۴۰۱-۰۳

گروه اخلاق حرفه ای و گروه پزشکی اجتماعی و خانواده
دانشکده پزشکی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد

به نام خدا

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد
دانشکده پزشکی

گروه اخلاق حرفه ای و گروه پزشکی اجتماعی و خانواده

مقدمه

پزشک شدن و به کسوت پزشکی درآمدن یک فرآیند اجتماعی است و تنها یک فرآیند دانشگاهی و اخذ یک مدرک نیست. فرآیند دانشگاهی گواهی میکند که فرد دارای مهارتها و دانش مورد نیاز جهت انجام حرفه پزشکی است لیکن فرآیند اجتماعی شدن حرفه ای هنگامی شکل می گیرد که فرد بتواند از آن دانش و مهارت ها با وظیفه شناسی استفاده کرده و نسبت به نیازهای بیماران، جامعه و خویش حساس باشد. در همین راستا از ابتدای نیمسال اول سال تحصیلی ۱۳۹۶-۹۷ دروس آداب پزشکی یک تا چهار در طی چهار نیمسال مرحله علوم پایه در برنامه آموزشی ملی دوره پزشکی عمومی گنجانده شده است تا به دانشجویان پزشکی در آمادگی برای پیوستن به جامعه پزشکی کمک نماید. ارایه این دروس به شما کمک می کند که علاوه بر تسهیل فرآیند اجتماعی شدن برای پیوستن به جامعه پزشکی، به کسب مهارتهای پایه ضروری برای طی دوران دوره پزشکی عمومی بپردازید و از این طریق و با مواجهه زودرس بالینی دروس دوره علوم پایه برای شما معنی دارتر شود. در این راهنما سعی شده است که نخست دروس چهارگانه آداب به اختصار معرفی شده و اهداف اختصاصی هر درس در سه حیطه شناختی، نگرشی و مهارتی بیان شود و سپس محتوی ضروری هر درس و مدرسین آن در قالب یک برنامه زمان بندی شده مشخص شود. در پایان نیز بمنظور سهولت دسترسی، ضمائم همچون سند مجموعه توانمندی های مورد انتظار از دانش آموختگان دوره پزشکی عمومی در ایران به این راهنما پیوست شده است.

این راهنما و برنامه اجرایی دروس چهارگانه آداب با همکاری گروه اخلاق حرفه ای و گروه پزشکی اجتماعی و خانواده دانشگاه تدوین و اجرا خواهد شد. امید می رود که مشارکت شما در کارگاه ها و دیگر فعالیت های آموزشی تنظیم شده و راهنمائیهای اساتید ارجمند این دروس، تسهیل کننده طی مسیر دانشجویی و پذیرش مسئولیت شما به عنوان یک دانش آموخته دکتری عمومی پزشکی در نظام سلامت ایران باشد. انشا...

فهرست مندرجات

مقدمه	صفحه ۲
معرفی اجمالی دروس آداب پزشکی یک تا چهار	صفحه ۳
درس آداب پزشکی یک: اهداف، محتوی و برنامه کارگاه	صفحه ۵
درس آداب پزشکی دو: اهداف، محتوی و برنامه کارگاه	صفحه ۸
درس آداب پزشکی سه: اهداف، محتوی و برنامه کارگاه	صفحه ۱۱
درس آداب پزشکی چهار: اهداف، محتوی و برنامه کارگاه	صفحه ۱۴
ارزشیابی دانشجویان	صفحه ۱۷
منابع مطالعه	صفحه ۱۷
یادداشت	صفحه ۱۸
پیوست ۱: مقاله یک نامه به دانشجویان جدیدالورود پزشکی	صفحه ۱۹
پیوست ۲: توانمندی های مورد انتظار از دانش آموختگان دوره پزشکی عمومی	صفحه ۲۱

درس آداب پزشکی ۱

این درس به عنوان بخشی از سلسله مباحث آداب حرفه ای در برنامه درسی پزشکی عمومی در نظر گرفته شده و در قالب یک نیمسال ارائه خواهد شد. درس در قالب نیم واحد عملی-کارگاهی سازمان دهی شده است و به شرح آداب و مهارت های کلیدی که باید یک پزشک در حرفه طب برخوردار باشد، می پردازد. این دوره با معرفی توانمندی های دوره پزشکی عمومی و شرح اهمیت آن در طی دوران تحصیل شروع میشود و با ارائه کلیات مربوط به مهارت های مقدماتی رفتار حرفه ای، ارتباطی و یادگیری موثر که یک دانشجوی پزشکی باید در بدو ورود به حرفه پزشکی فرا بگیرد، ادامه می یابد. در پایان دوره از دانشجویان انتظار میرود که با این اصول آشنا شده و دانش و مهارت کافی برای استفاده از آنها را به دست آورند.

درس آداب پزشکی ۲

این درس که مشابه درس آداب پزشکی یک، در قالب نیم واحد عملی-کارگاهی شامل "کارگاه کار گروهی و کار تیمی" و "کارگاه بازانديشي و تحليل تجارب" برنامه ریزی شده است، به شرح آداب و مهارت های کلیدی که باید یک پزشک در حرفه طب برخوردار باشد، می پردازد. این دوره با معرفی اصول کلی کار تیمی و تکنیک های حل تعارض و شیوه بکارگیری مهارت همدلی با دیگران در مقایسه با همدردی شروع می شود و با ارائه کلیات مربوط به مهارت های مقدماتی رشد فردی شامل مراحل انجام یک بازانديشي موثر و شناسایی و کنترل استرس ادامه می یابد. در انتها با توجه به لزوم ارتقاء تفکر عملی دانشجویان در مطالعه و یادگیری طب، ضمن معرفی اجزا و استانداردهای تفکر، مرور کلی بر انواع گزاره های تفکر و استدلال صورت می گیرد. در پایان دوره از دانشجویان انتظار میرود که با این اصول آشنا شده و دانش و مهارت کافی برای استفاده از آنها را به دست آورند.

درس آداب پزشکی ۳

این درس که همانند دو درس قبلی آداب، در قالب نیم واحد عملی-کارگاهی شامل "کارگاه خطاهای شناختی و خطاهای پزشکی" و "کارگاه مواجهه زودرس بالینی" برنامه ریزی شده است، به شرح آداب و مهارت های کلیدی که باید یک پزشک در حرفه طب برخوردار باشد، می پردازد. این دوره ضمن فراهم سازی فرصت آشنایی دانشجویان علوم پایه با محیط بالین در قالب برنامه مواجهه زودرس، به معرفی نقش و عملکرد اعضای تیم درمان در همکاری بین حرفه ای می پردازد. همچنین در این دوره ساختار نظام سلامت و نقش پزشک در آن تشریح و معرفی می گردد. با توجه به لزوم افتراق ارتباط توأم با همدلی در مقابل همدردی، در این دوره انتظار می رود فرصت آشنایی و تمرین مهارت همدلی فراهم شود. در انتها مرور کلی بر

شایعترین خطاهای شناختی و استدلالی با هدف ارتقاء مهارت‌های استدلال صحیح در دانشجویان صورت می‌گیرد. در پایان دوره از دانشجویان انتظار می‌رود که با این اصول آشنا شده و دانش و مهارت کافی برای استفاده از آنها را به دست آورند.

درس آداب پزشکی ۴

این درس نیز همانند دروس آداب یک تا سه در قالب نیم واحد عملی-کارگاهی شامل "کارگاه روشهای مقابله با استرس و کنترل خشم" و "کارگاه اصول سخنرانی و فن بیان" برنامه ریزی شده است و به شرح آداب و مهارت های کلیدی که باید یک پزشک در حرفه طب برخوردار باشد می پردازد. این دوره ضمن فراهم سازی فرصت آشنایی دانشجویان با نقش های مورد انتظار از دانشجوی بالینی در تیم درمان، به بحث و تامل بر کارکرد اصول اخلاقی در بالین می پردازد. همچنین در این دوره مهارت استرس و کنترل خشم در موقعیت های پیش رو معرفی و تمرین می گردد. با توجه به لزوم کسب مهارت ارائه سخنرانی موثر در دانشجویان پزشکی، در این دوره در خصوص اصول فن بیان و شیوه طراحی اصولی پاورپوینت علمی و همچنین ارائه فیدبک موثر بحث خواهد شد. در پایان دوره از دانشجویان انتظار می رود که با این اصول آشنا شده و دانش و مهارت کافی برای استفاده از آنها را به دست آورند.

الف: اهداف اختصاصی

۱: اهداف حیطة شناختی:

دانشجو پس از طی دوره باید بتواند:

- با مجموعه توانمندی های مورد انتظار از دانش آموختگان دوره پزشکی عمومی آشنا باشد.
- با مفاهیم اخلاقی و اصول رفتار حرفه ای در طب آشنا باشد.
- با اصول پایه یادگیری طب و برنامه ریزی موثر برای عمل به آن آشنا باشد.
- با دانش پایه مهارت های ارتباطی بین فردی جهت برقراری ارتباط مؤثر با اساتید، کارکنان، خانواده و دوستان خود آشنا باشد.

۲: اهداف حیطة نگرشی:

دانشجو پس از طی دوره باید بتواند:

- نسبت به کسب توانمندی های مورد انتظار در طی دوران تحصیل خود احساس مسئولیت کرده و خود را ملزم به کسب آنها بداند.
- به جایگاه ویژه حرفه ای و وجود حساسیتهای اخلاقی در رشته پزشکی توجه کند.
- تمام امور آموزشی اعم از تکالیف و وظایف محوله را به طور منظم و به موقع انجام دهد.
- مهارتهای مطالعه و مدیریت زمان (از قبیل مدیریت زمان، مدیریت سبک یادگیری و مطالعه) را در تنظیم فعالیتهای آموزشی خود به کار ببندد.

۳: اهداف حیطة مهارتی:

دانشجو پس از طی دوره باید بتواند:

- اصول رفتار حرفه ای را در عملکرد خود رعایت نموده و رفتار و ظاهر متناسب با شأن دانشجوی پزشک داشته باشد.
- با اساتید، مسوولان آموزشی و اداری ارتباط مناسب برقرار کند.
- در روابط بین فردی، بیان مؤثر و صمیمی داشته باشد.

- ارتباط کلامی و چشمی مناسبی برقرار کند.

- فعالانه گوش کند.

- با استفاده از اصول مهارت های مطالعه و مدیریت زمان، برنامه ریزی موثری برای یادگیری ارائه دهد.

ب: محتوی ضروری

عناوین محتوی ضروری این درس شامل موارد ذیل است:

* معرفی توانمندیهای مورد انتظار از پزشک عمومی

* اصول رفتار حرفه ای در طب (۱)

- تشریح اهمیت نقش دانشجو به عنوان پزشک در حال تحصیل و مرور اصول رفتار حرفه ای در پزشکی

* مهارت های ارتباطی بین فردی (۱)

- اجزای ارتباطی و موانع ارتباط

- اصول برقراری ارتباط موثر (تکنیک های گوش دادن فعال و خودبازنمایی)

- استفاده از زبان بدن (کاربرد تکنیکهای غیرکلامی در ارتباط)

* اصول پایه یادگیری طب:

- مهارتهای مطالعه

- مهارتهای مدیریت زمان

ج: برنامه کارگاهی

این درس در دو بخش شامل ارائه مباحث کارگاهی توسط مدرسین در یک روز از پیش تعیین شده به مدت ۱۱ ساعت طبق جدول صفحه بعد ارائه خواهد شد. همچنین تکالیف دانشجویان برای مباحثه گروهی در بخش دوم درس آداب یک که طی یک جلسه دو ساعته برگزار خواهد شد، تعیین شده و زمان جلسه مشخص خواهد شد.

به نام خدا

دانشکده پزشکی

گروه اخلاق حرفه ای و گروه پزشکی اجتماعی و خانواده

برنامه کارگاه درس آداب پزشکی ۱: دوره دکتری پزشکی عمومی

زمان:

مکان: سالن سینا: معاونت آموزشی دانشگاه

موضوع	زمان	مدرس-تسهیلگر	روش و الگوی یاددهی-یادگیری
دبیر کارگاه: دکتر عبدالجواد خواجوی			
بیان اهداف اصول و مفاهیم آداب پزشکی: Etiquette-based Medicine	۸ الی ۹ صبح	دکتر عبدالجواد خواجوی	Advance Organizer
معرفی توانمندی‌های مورد انتظار از پزشک عمومی	۹ الی ۱۰،۳۰ صبح	دکتر عبدالجواد خواجوی	Advance Organizer
استراحت	۱۱ الی ۱۰،۳۰		
اصول رفتار حرفه ای در طب: ۱ اهمیت نقش دانشجو به عنوان پزشک در حال تحصیل مرور اصول رفتار حرفه ای در پزشکی	۱۱ الی ۱۲،۳۰	دکتر ملیحه ضیائی	Role Playing
نماز و نهار	۱۲،۳۰ الی ۱۳،۳۰		
مهارت های ارتباطی بین فردی: ۱ اجزای ارتباطی و موانع ارتباط، اصول برقراری ارتباط موثر، استفاده از زبان بدن	۱۳،۳۰ الی ۱۵	دکتر نجمه قربانی	Role Playing
اصول پایه یادگیری طب: مهارت‌های مطالعه	۱۵ الی ۱۶،۳۰	دکتر محمدرضا منصوریان	Jigsaw
استراحت	۱۶،۳۰ الی ۱۷		
اصول پایه یادگیری طب: مهارت‌های مدیریت زمان	۱۷ الی ۱۸	دکتر محمدرضا منصوریان	TMTD
معرفی مبحث و تعیین زمان بحث گروهی: An Open Letter to New Medical Students Kanter, Steven L. MD	۱۸ الی ۱۸،۳۰	دکتر عبدالجواد خواجوی	TMTD
جمع بندی	۱۸،۳۰ الی ۱۹	مدرسین و دانشجویان	

زمان نشست بخش دوم:

الف: اهداف اختصاصی

۱: اهداف حیطة شناختی:

دانشجو پس از طی دوره باید بتواند:

- با اصول کلی کار تیمی، تکنیک های حل تعارض و همدلی آشنا باشد.
- مراحل انجام بازاریابی و کارکرد آن در تحلیل تجارب را توضیح دهد.
- با اصول کلی تفکر علمی آشنا بوده و بتواند استانداردهای تفکر را از یکدیگر افتراق دهد.

۲: اهداف حیطة نگرشی:

دانشجو پس از طی دوره باید بتواند:

- به انجام فعالیت ها و کارهای تیمی علاقمندی نشان دهد.
- در برخورد با انتقادهای اعضای گروه، رفتاری نقدپذیر و منطقی نشان دهد.
- در رویایی با مسایل، به تأمل و بازاریابی بر تجارب حاصل و تلاش برای ارتقاء عملکرد خود، توجه نشان دهد.
- خود را ملزم به خودآموزی و بهروز نگه داشتن دانش و مهارتهای خود بداند.
- اصول هدف گذاری و برنامه ریزی موثر (از قبیل مدیریت زمان، مدیریت فرایند یادگیری و مطالعه) را در تنظیم فعالیت های آموزشی خود رعایت نماید.

۳: اهداف حیطة مهارتی:

دانشجو پس از طی دوره باید بتواند:

- بتواند به عنوان عضوی از تیم با سایر دانشجویان کار گروهی انجام دهد و همکاری موثر داشته باشد.
- شیوه های بازاریابی را در تجارب زندگی فردی و حرفه ای خود به کار گیرد.
- برای تعارضات بین فردی راه حل پیدا کند.
- مطالب ارایه شده و مؤلفه های فکری مرتبط با آن را بر اساس استانداردهای تفکر نقد کند.

- با ارزیابی و تحلیل عملکرد خود بتواند نیازهای آموزشی خود را تشخیص داده و برنامه مناسب برای بهبود یادگیری خود ارائه نماید.

ب: محتوی ضروری **عناوین محتوی ضروری این درس شامل موارد ذیل است:**

* مهارت های ارتباط بین فردی (۲)

- اصول کار تیمی

- تکنیک های حل تعارض

* اصول پایه رشد فردی (۱)

- مدیریت یادگیری خود از طریق برنامه ریزی

- مهارت بازاریابی و تأمل بر تجارب

* مهارت های پایه تفکر علمی (۱)

- مولفه های تفکر

- انواع گزاره های تفکر

- استانداردهای تفکر

ج: برنامه کارگاهی

این درس در دو بخش شامل ارائه مباحث کارگاهی توسط مدرسین در یک روز از پیش تعیین شده به مدت ۱۱ ساعت طبق جدول صفحه بعد ارائه خواهد شد. همچنین تکالیف دانشجویان برای مباحثه گروهی در بخش دوم درس آداب دو که طی یک جلسه دو ساعته برگزار خواهد شد، تعیین شده و زمان جلسه مشخص خواهد شد.

به نام خدا

دانشکده پزشکی

گروه اخلاق حرفه ای و گروه پزشکی اجتماعی و خانواده

برنامه کارگاه درس آداب پزشکی ۲: دوره دکتری پزشکی عمومی

زمان:

مکان: سالن سینا: معاونت آموزشی دانشگاه

زمان	موضوع	مدرس-تسهیلگر	روش و الگوی یاددهی-یادگیری
دبیر کارگاه: دکتر ملیحه ضیائی			
۸ الی ۸,۳۰	بیان اهداف	دبیر	
۸,۳۰ الی ۱۰	مهارتهای پایه تفکر علمی: ۱ مولفه ها، گزاره ها، استانداردهای تفکر	دکتر ملیحه ضیائی	Advance Organizer
۱۰ الی ۱۰,۳۰			استراحت
۱۰,۳۰ الی ۱۱,۴۵	اصول پایه رشد فردی: ۱ مدیریت یادگیری خود از طریق برنامه ریزی	دکتر محمدرضا منصوریان	Advance Organizer
۱۱,۴۵ الی ۱۲,۴۵	اصول پایه رشد فردی: ۱ مهارت بازانديشي و تأمل بر تجارب	دکتر نجمه قربانی	Panel
۱۲,۴۵ الی ۱۴			نماز و ناهار
۱۴ الی ۱۵	اصول رفتار حرفه ای در طب: ادب الطیب	دکتر حسین محمدزاده	Panel
۱۵ الی ۱۶,۱۵	مهارتهای ارتباطی بین فردی: ۲ اصول کار تیمی	دکتر علی عالمی	Role Playing
۱۶,۱۵ الی ۱۶,۴۵			استراحت
۱۶,۴۵ الی ۱۸	مهارتهای ارتباطی بین فردی: تعارض و تکنیکهای حل تعارض	دکتر علی عالمی	Role Playing/Panel
۱۸ الی ۱۸,۳۰	معرفی مبحث و تعیین زمان بحث گروهی: It's simpler to change behavior than attitudes. M. Kahn (2008)	دکتر عبدالجواد خواجوی	TMTD
۱۸,۳۰ الی ۱۹	جمع بندی	مدرسین و دانشجویان	

زمان نشست بخش دوم:

الف: اهداف اختصاصی

۱: اهداف حیطة شناختی:

دانشجو پس از طی دوره باید بتواند:

- به ضوابط و شرایط حاکم بر محیط بالین آشنا باشد.
- نسبت به عملکرد اعضای تیم درمان و نقش آن ها در همکاری بین حرفه ای آشنا باشد.
- ضمن آشنایی با جایگاه حرفه ای یک پزشک در جامعه و نظام سلامت، ساختار، سلسله مراتب و وظایف هر یک از اجزا شبکه بهداشت و درمان کشور را شرح دهد.
- خطاهای استدلال (سفسطه) و خطاهای شناختی را توضیح دهد.
- اصول کلی ارائه همدلی را از همدردی افتراق دهد.
- با منشور اخلاق حرفه ای در بالین آشنا باشد.

۲: اهداف حیطة نگرشی:

دانشجو پس از طی دوره باید بتواند:

- درستکاری و حفظ شأن پزشکی در محیط مجازی را مراعات کند.
- نسبت به شناسایی و کنترل اشتباهات و خطاهای شناختی ذهن توجه نشان دهد.
- به برقراری ارتباط توأم با همدلی در برابر دوستان و خانواده و در برخورد با بیمار و خانواده وی اهمیت دهد.

۳: اهداف حیطة مهارتی:

دانشجو پس از طی دوره باید بتواند:

- اصول رفتار حرفه ای را در عملکرد خود و در مواجهه با محیط مجازی رعایت نماید.
- علاوه بر محیط دانشگاهی در محیط های بالینی (مواجهه زودرس) نیز رفتار و ظاهر متناسب با شأن پزشک داشته باشد.
- توانایی به کارگیری مهارت همدلی را داشته باشد.

- با در نظر گرفتن خطاهای استدلال (سفسطه) و خطاهای شناختی، استدلال و گفتمانی منطقی داشته باشد.

ب: محتوی ضروری

عناوین محتوی ضروری این درس شامل موارد ذیل است:

* آشنایی با محیط بالینی (مواجهه زودرس بالینی (۱)

- آشنایی با نقش اعضای تیم درمان و اصول همکاری بین حرفه ای

- آشنایی با نقش حرفه پزشکی در جامعه و در نظام سلامت

* مهارت های پایه تفکر علمی (۲)

- شناسایی و کنترل خطاهای شناختی و استدلال

* مهارت های ارتباط بین فردی (۳)

- همدلی

* اصول رفتار حرفه ای در طب (۲)

- اصول اخلاق حرفه ای در محیط مجازی

ج: برنامه کارگاهی

این درس در دو بخش شامل ارائه مباحث کارگاهی توسط مدرسین در یک روز از پیش تعیین شده به مدت ۱۰ ساعت طبق جدول صفحه بعد ارائه خواهد شد. همچنین در پایان کارگاه برنامه ریزی بازدید از بیمارستان شامل گروه بندی و تعیین زمان بازدید انجام خواهد.

به نام خدا

دانشکده پزشکی

گروه اخلاق حرفه ای و گروه پزشکی اجتماعی و خانواده

برنامه کارگاه درس آداب پزشکی ۳: دوره دکتری پزشکی عمومی

زمان:

مکان: سالن سینا: معاونت آموزشی دانشگاه

زمان	موضوع	مدرس-تسهیلگر	روش و الگوی یاددهی-یادگیری
دبیر کارگاه: دکتر عبدالجواد خواجوی			
۸ الی ۸,۳۰	بیان اهداف	دبیر	
۸,۳۰ الی ۱۰	مهارت های ارتباط بین فردی: ۳ همدلی	دکتر علی عالمی	Role Playing
۱۰ الی ۱۰,۳۰	استراحت		
۱۰,۳۰ الی ۱۲	مهارتهای پایه تفکر علمی: ۲ شناسایی و کنترل خطاهای شناختی و استدلال	دکتر ملیحه ضیائی	Advance Organizer
۱۲ الی ۱۳	نماز و نهار		
۱۳ الی ۱۵	اصول رفتار حرفه ای در طب: ۲ اصول اخلاق حرفه ای در محیط مجازی	دکتر مجتبی ازقندی	Panel
۱۵ الی ۱۵,۳۰	استراحت		
۱۵,۳۰ الی ۱۶,۳۰	آشنایی با محیط بالینی (مواجهه زودرس بالینی (۱) آشنایی با سازمان بیمارستان	دکتر خواجوی-مهندس خنده رو	Advance Organizer
۱۶,۳۰ الی ۱۷	برنامه ریزی بازدید واقعیت مجازی از مراکز جامعه ای نظام سلامت	دکتر خواجوی-مهندس خنده رو (با همکاری انجمن دانشجویی سلامت الکترونیک دانشکده پزشکی)	بازدید علمی مجازی
۱۷ الی ۱۷,۳۰	جمع بندی	مدرسين و دانشجويان	

گروه الف بازدید از بیمارستان: تاریخ: هماهنگ کننده

گروه ب بازدید از بیمارستان: تاریخ: هماهنگ کننده

گروه ج بازدید از بیمارستان: تاریخ: هماهنگ کننده

الف: اهداف اختصاصی

۱: اهداف حیطة شناختی:

دانشجو پس از طی دوره باید بتواند:

- به مسئولیت ها و نقش های دانشجو پزشکی در تیم درمان آشنا باشد.
- نشانه ها و موقعیت های خشم برانگیز را در خود بشناسد.
- نشانه های ایجاد اضطراب را نام برده و تکنیک های مقابله با استرس را شرح دهد.
- اصول صحیح ارائه سخنرانی موثر را توضیح دهد.
- با اصول صحیح طراحی ابزارهای دیداری شنیداری (از جمله پاورپوینت) علمی آشنا باشد.
- اصول صحیح ارائه فیدبک را شرح دهد.

۲: اهداف حیطة نگرشی:

دانشجو پس از طی دوره باید بتواند:

- به مراعات رفتارهایی که نشان دهنده درستکاری و حفظ شأن پزشکی است پایبند باشد.
- به رعایت اصول رفتار حرفه ای را در محیط های بالینی اهمیت بدهد.
- نسبت به داشتن رویکرد اخلاقی در مواجهه با بیمار، خانواده وی و در تعاملات حرفه ای خود احساس مسئولیت کند.
- برای ارائه و دریافت فیدبک موثر به منظور ارتقاء عملکرد خود و دیگران علاقه نشان دهد.

۳: اهداف حیطة مهارتی:

دانشجو پس از طی دوره باید بتواند:

- شیوه های کنترل خشم و ابراز سازگاران آن را در موقعیت های مورد نظر به کار گیرد.
- موقعیت های استرس آور را شناسایی کند و با استفاده از اصول مهارت مدیریت استرس به طور مناسبی با این موقعیت ها روبرو شود.

- بتواند با توجه به اصول فن بیان، به نحو مناسب یک سخنرانی را در محیط های دانشجویی ارایه کند.
- با استفاده از اصول طراحی علمی، محتوای لازم دیداری شنیداری برای یک جلسه سخنرانی خود آماده نماید.
- بتواند اصول ارائه فیدبک موثر را در موقعیت های موردنظر بکار گیرد.

ب: محتوی ضروری

عناوین محتوی ضروری این درس شامل موارد ذیل است:

* آشنایی با محیط بالینی (مواجهه زودرس بالینی (۲)

* اصول پایه رشد فردی (۲)

- مدیریت خشم و عصبانیت

- مدیریت استرس

* آشنایی با ارائه فیدبک موثر

* آشنایی با اصول ارائه علمی (سخنرانی موثر)

- اصول صحیح تهیه پاورپوینت

- مهارت های فن بیان و ارائه سخنرانی موثر

* اصول رفتار حرفه ای در طب (۳)

- مراعات اخلاق حرفه ای در محیط بالینی (مرور منشور اخلاق حرفه ای): مشاهده، بحث موردی، تحقیق محدود

ج: برنامه کارگاهی

این درس در دو بخش شامل ارائه مباحث کارگاهی توسط مدرسین در یک روز از پیش تعیین شده به مدت ۱۰ ساعت طبق جدول صفحه بعد ارائه خواهد شد. همچنین در پایان کارگاه برنامه ریزی بازدید از بیمارستان شامل گروه بندی و تعیین زمان بازدید انجام خواهد.

به نام خدا

دانشکده پزشکی

گروه اخلاق حرفه ای و گروه پزشکی اجتماعی و خانواده

برنامه کارگاه درس آداب پزشکی ۴: دوره دکتری پزشکی عمومی

زمان:

مکان: سالن سینا: معاونت آموزشی دانشگاه

زمان	موضوع	مدرس-تسهیلگر	روش و الگوی یاددهی-یادگیری
دبیر کارگاه: دکتر عبدالجواد خواجهی			
۸ الی ۸,۳۰	بیان اهداف	دبیر	
۸,۳۰ الی ۱۰	اصول پایه رشد فردی: ۲ مدیریت خشم و استرس	دکتر حاج وثوق	Role Playing
۱۰ الی ۱۰,۳۰	استراحت		
۱۰,۳۰ الی ۱۲	اصول رفتار حرفه ای در طب: ۳ مراعات اخلاق حرفه ای در محیط بالینی (مرور منشور اخلاق حرفه ای)	دکتر ملیحه ضیائی	Role Playing- Panel
۱۲ الی ۱۳	نماز و ناهار		
۱۳ الی ۱۴,۱۵	آشنایی با اصول ارائه علمی (سخنرانی موثر) اصول صحیح تهیه پاورپوینت مهارت های فن بیان و ارائه سخنرانی موثر	دکتر رضا اسماعیلی	Advance Organizer
۱۴,۱۵ الی ۱۵,۴۵	مشاوره در سلامت آشنایی با مفاهیم، اصول، قواعد و اهداف مشاوره و آموزش بیمار	دکتر مهدی مشکی	Role Playing
۱۵,۴۵ الی ۱۶,۱۵	استراحت		
۱۶,۱۵ الی ۱۷,۳۰	آشنایی با محیط بالینی (مواجهه زودرس بالینی ۲) آشنایی با سیستم اطلاعاتی بیمارستان	مهندس زنگنه	بازدید علمی
۱۷,۳۰ الی ۱۸	برنامه ریزی بازدید از بیمارستان	دکتر خواجهی-مهندس خنده رو	بازدید علمی
۱۸ الی ۱۸,۳۰	جمع بندی	مدرسین و دانشجویان	

گروه الف بازدید از بیمارستان: تاریخ هماهنگ کننده

گروه ب بازدید از بیمارستان: تاریخ هماهنگ کننده

گروه ج بازدید از بیمارستان: تاریخ هماهنگ کننده

نحوه ارائه دروس

* از ابتدای سال ۱۴۰۱ محتوی هر یک از دروس آداب ۱ تا ۴ به صورت کارگاهی به همان شکلی که در این راهنما مشاهده می‌نمائید انجام خواهد شد لیکن در صورت ضرورت و وابسته به وضعیت اپیدمی کووید-۱۹ کارگاه‌ها بصورت آنلاین در پلتفرم‌های آموزش مجازی و بارگذاری محتوی آفلاین در سامانه نوید برگزار خواهد شد.

نحوه ارزشیابی دانشجویان

* حضور به موقع و منظم و مشارکت فعال در کلیه ساعات و موضوعات کارگاه (چهار نمره)

تذکر: در برنامه دروس آداب غیبت مجاز/موجه و یا مرخصی در کل یا ساعاتی از درس پیش بینی نشده و قابل پذیرش نیست.

* کیفیت انجام تکالیف/حضور موثر در بازدیدها در هر یک از دروس آداب یک تا چهار (شش نمره)

* آزمون کتبی پایانی در هر یک از دروس (ده نمره)

منابع اصلی برای مطالعه

* محتوی و یا منبع معرفی شده در موضوعات ارائه شده بوسیله هر یک از اساتید کارگاه‌های دروس آداب یک تا چهار به عنوان منبع آزمون کتبی پایانی آن درس خواهد بود. این محتوی و یا منبع بوسیله اساتید محترم در اختیار نماینده دانشجویان قرار خواهد گرفت.

* همچنین مقاله یک نامه به دانشجویان پزشکی جدیدالورود تحت عنوان پیوست ۱ و سند توانمندیهای دانش‌آموختگان دوره دکتری عمومی پزشکی در جمهوری اسلامی ایران سال ۱۳۹۴ به دلیل اهمیت آن برای شما دانشجویان عزیز به عنوان پیوست ۲ به این راهنما ضمیمه شده است.

* علاوه بر این منابع زیر برای مطالعه بیشتر پیشنهاد شده است:

۱. کتاب راهنمای عمومی اخلاق حرفه‌ای شاغلین حرف پزشکی و وابسته سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۷ که در لینک زیر قابل دسترسی است:

[انتشارات/https://irimc.org/](https://irimc.org/انتشارات)

۳. راهنمای رفتار حرفه‌ای پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران ۱۳۹۲ که در آدرس الکترونیکی زیر قابل دسترسی است:

<http://medicine.tums.ac.ir/college/fa/> صفحه راهنمای رفتار-حرفه ای

۴. راهنمای رفتار حرفه ای در فضای مجازی دانشگاه علوم پزشکی تهران ۱۳۹۶ که در لینک زیر قابل دسترسی است:

http://education.tums.ac.ir/IPPWebV1C037/CuteEditorImageGallary/site_education_11/rahnama-raftar.pdf

An Open Letter to New Medical Students

At many medical schools around the world, the months of August and September mark the time when students complete the rite of passage from applicant to medical student. These rites most often include orientation sessions, social activities, and greetings from school officials.

One topic that permeates these sessions is *professionalism*. Through implicit themes and explicit messages, deans and faculty begin to educate new students on the very first day of medical school about the principles of professionalism, including excellence, humanism, accountability, and altruism.¹

Over the years, I have heard many presentations and read many articles about these principles and other aspects of professionalism, but rarely, if ever, have I heard or read a compelling discussion about *when* someone actually becomes a member of the profession of medicine. That is to say, at what point during the continuum of medical education and practice does an individual make the transition from being a lay person to being a member of the medical profession? It is in this spirit that I write the following letter to all those who have the privilege to matriculate as medical students.

Dear New Medical Student,

I know that you have worked extremely hard for many years to gain acceptance to medical school. I also know that your medical school has worked equally hard to screen and interview many applicants, each of whom wanted to occupy the place you now hold. So, congratulations and welcome!

Now that medical school has begun, I am sure that the deans and faculty of your school are talking to you about the unique privileges and critical responsibilities that accompany being a medical student – and ultimately being a physician. As you listen to them, and as you begin to reflect on what it means to be in medicine, I invite you to consider

the following question: *When* will you become a member of the profession of medicine?

Each year, during the first week of class at my medical school, I go before the new first-year students and pose this question to them. Some students respond that it occurs when one becomes a practicing physician. Some say it happens when one receives a license to practice medicine. Others contend that it takes place when one enters a residency program, and still others call out that it happens when one officially receives his or her MD degree.

So then I ask my students whether they think that something magical happens at some point during medical training, such that an individual suddenly merits membership in the profession. For example, could this happen with the granting of a license or degree? What about the first time you touch a patient? Or, perhaps, the first time you save a life?

We always come to the same conclusion: that there is no better time to begin the transition from lay person to professional than the very first day of medical school. It is so important to start, as soon as possible, to incorporate attitudes and values of professionalism, to integrate in your own mind ways to think and act in a professional manner, and to develop an underlying identity of yourself as a member of a profession. That's right—it is critical that you begin this process *now*. And, as soon as you do, I believe that you have become a member of the profession of medicine!

Considering yourself a member of the profession of medicine, starting right now, will begin an important process of socialization and acculturation. It will help you begin to think about yourself and to conduct yourself in new ways and to mature intellectually and professionally as you develop an identity as a student-doctor, and eventually as a doctor.

This is important for many reasons—let's consider three. First, it is very likely that sometime in the next few weeks, one of

your professors will bring a patient before the class. As a student, you may see it as the order of the day that a patient is brought in to help you learn. But, if you consider yourself a member of the medical profession, you will begin to sense a larger perspective, and you likely will reflect on your own responsibilities in such a setting.

You may decide that it is important to present a professional appearance to the patient, and so you may wear your white coat that day. You may think about how the patient views you (not just how you view the patient). A patient once commented to me that he saw medical students not only as members of the medical profession but also as representing the very future of the profession. Because patients will often see you as a member of the profession (even though you are not yet a licensed physician), they will share with you the most intimate details of their lives. This is truly a privilege and important to your learning.

As you extend your thinking along these lines, you will begin to think more about the patient in the context of his or her own life. For example, the patient may not be confident in his or her decision to appear before a class of medical students, but was swayed by the desire to please his or her doctor (who also is your professor). Recognizing this as a possibility may help you include some comforting words as you thank the patient for contributing to your education. For instance, you might decide to say something like, "I realize how much courage and effort it takes to appear at an event like this, and I just want you to know how much it adds to our understanding of other people who have an illness like yours and who work so hard to deal with it."

When you conduct yourself in a professional manner with patients who consent to come before a medical school class, it validates their feelings that they are contributing to the education of health professionals and thus helping

others who have the same disease or syndrome that they do.

Second, considering yourself a member of the medical profession is also important to your basic coursework. Soon, you will begin to study the gross anatomy of the human body and, in most medical schools, you will have the privilege of dissecting a cadaver. If you think of yourself as a professional person, it will enhance your ability to understand the relationship between you and your cadaver and it will help you as you think about how to regard a body willed for anatomic dissection.

And third, if you are walking down a road and you see someone get hit by a car, and you believe that you are a member of the medical profession, then you have no choice but to go to that person's side and do what you can to help. A lay person may do that – perhaps *should* do that – but is not obligated to do that. You are. I realize that you may not

feel qualified at this stage to do much, and it is certainly important to do no harm. However, I believe that there are many things you could do to help in a situation such as this. For example, even as a new first-year student, you could call for help, make observations about what transpires that could be useful to qualified personnel who subsequently arrive on the scene, and comfort the individual.

So, congratulations again on securing a seat in your entering class. You will hear a lot about professionalism—its definition, its principles, and how your school will measure it—but please consider what it means for you to be a member of the medical profession, beginning right now. It will influence how you think about yourself, how you approach the task ahead of you, and how you interact with patients, colleagues, and others.

Remember that nothing magical happens at the time a degree is awarded or a

license is issued or a ceremony is held. These are milestones that mark achievement, but they will not suddenly and miraculously convert you from a lay person to a member of a profession. It is up to you to begin a process of reflection as your underlying identity evolves from undergraduate student to medical student, from lay person to professional person, from learner to health professional.

Thinking about yourself in this way is hard work and takes time and will continue throughout your professional life. But the rewards of being a member of the medical profession are some of the greatest a human being can know. Welcome to the profession of medicine!

Steven L. Kanter, MD

Reference

- 1 Stern DT, ed. *Measuring Medical Professionalism*. New York: Oxford University Press 2006;15–37.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

سند توانمندیهای دانش آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی

مصوب شصت و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۰

محورهای توانمندی‌ها:

- ۱- مهارت‌های بالینی
- ۲- مهارت‌های برقراری ارتباط
- ۳- مراقبت بیمار (تشخیص، درمان، بازتوانی)
- ۴- ارتقای سلامت و پیشگیری در نظام سلامت و نقش پزشک در آن
- ۵- پیشرفت فردی و فراگیری مستمر
- ۶- تعهد حرفه‌ای، اخلاق و حقوق پزشکی
- ۷- مهارت‌های تصمیم‌گیری، استدلال و حل مسأله